

Luf 88. Kyrkstyddor.

Ämnade berättare, berättade om att hon varje Söndag som hon gick till församlingens kyrka i Håstveda och hon plockade ihop en "usta-krans" i sin usta have, mitt för "vestre hus", i denna have var många örter, lavendel, isop, balsamin, lukteblad, örterna de hade med sig till kyrkan, var några grenar, lavendel, isop, och lukteblad, och desse hade de på spånboxen, och en vit näsluk, omringad om spånboxen. Man hade inte en blomma, utan i sockersagen, i brannkålet var mycket vanligt, vid dop var det vanligt att gudarna hade en stor blomkruka, och kyrkstygning, vid vigsel var bruden klädd i blommor, och en bukett i handen, och vid begravnin-
 gen var stundom liket i kisten täckt med blommor, och om sommaren som "usta haven" var i sitt flor, då gick varje torsdagskväll ifrån hus och herrmansgårdar, en frön varje hem, och satte en blomsterkrans på sina anhörigas gravar, på högsommaren när pionerna blommar, gjordes buketter: Luktboxar, med inslagda torkade lavendel m m och så små silverdosor med en luktsvamp i men jag hade, och har en krosspanserskäpp, med lång doppska

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf 88.

1

och till handtag på käppen, var en svarvad benkala ihälig med
lock med små hål, och locket och undersidet var i sefflor att
skruva tillsammans, och i den ihäligheten var plats till en
mindre luktswamp, dessa mindre käppar hade kyrkbesökarna
med sig i kyrkstämman, och vid de långa kyrkpredikningar
blevo kyrkbesökarna många gånger sömniga, och många
tog sig en tupplur, som en kyrkbesökare sade. Sömnen faller aldrig
så gällt på som när jag kommer er till att somna i kyrkan:
På att förekomma sömnen luktade männen på handtag där den
varanbe luktswampen friskade upp luktorganen och hindrade sömnen
under kyrkpredikningarna: På förra seklet och in på detta, var
det mycket vanligt bland medeltålders kvinnor, att de voro försedda
med en smusdosa, och tog sig en priss, de ekonomiskt Situerade
voro försedda med en liten silverdosa, sedan gick gick det nedåt
på rangskalan, småkondernas kvinnor hade mässingsdosor,
torparkvinnorna hade näverdosor, men de voro lika kavala
för ^{det} förs stog på locket och bjöd på en priss, och det var det bästa
att ha med sig ^{en} full dosa smus, vill kyrkbesök att förhindra

Sömnen; men ibland hände de bjöd en pris på närsittande, och att den icke var van smusning, och setade stäsnesoverna och så uppstod en "ny smusning", nu är denna sed bortlagt men uti i byggelema kan man träffa på en gammal som har denna smusvana. Nu har konfekt karram eller såsom "peppars myn ter", chokolad, m m, kommit till bruk i slutna grupper, och sammanträffande. Karram eller hade de förvarade i medhånde väskor, en sorts vrindes väskor, benämnda "valleri". Männen hade sina smusdosor, som de vid sina kyrkbesök tröstade sig vid, och då när smusdosan kom upp, så böjde de ned huvudet i bänken, och bjöd även på sin närmaste bänkbekant, det var vid själva gudstjänsten, när prästen stod i predikstolen och predikade! Men männen i flästa fall lade sin smus i munnen, det var en "mullbärsta", men även fans män som stoppade smus i näsan. Bland de kvinnor som hade Matlagningen om hand, var det inte så bekänt när näsan ville opponera sig, och en dropp kunde kglas ned, och stundom föll ned i bokhärten, men nu ser man inte några kvinnor

ACC. N:R M. 12452:4.

med denna orona, nu har andra nycker inträtt bland folket.
Vid kyrkotagning var det en stor dag för den kyrkotagna, och det hölls
en kyrkogångs gille och det hölls i allmänhet tre veckor eller fjorton
dagar efter barnloppet oftast söndagen den då detta obehållit. En
sparsam husmoder räknade alltid efter att man borde de få, som
skulle vara närvarande vid detta, medan man ännu hade lämningar
 kvar efter barnloppet. I alla händelser förestrev lagen att kyrko-
gångstagningen skulle äga rum inom sex veckor efter barnets
födelse. Under mellantiden ansågs icke den därtossande husfrun
ha rätt att fara ut på besök, vare sig till gillen eller kyrkobesök.
Det var för övrigt ytterst fästigt för en icke kyrkotagen kvinna
att vistas ute i symmet efter märkesets inträtt. Då inträffade
tätt, att troll och onda andemakter med henne drevo sitt spel.
Vid kyrkotagningen som förestades i kyrkan, och därtill längst
nere vid dörren, ofta i vapenhuset, åtföljdes barnvårdstänman
av någon kvinnlig släkting eller gammal, som stod bredvid
hennes medan hon låg på pallen. Sedan med kyrkogång fortfor
ända in på 1850 och senare, och jag minns från min barndom

Landskap
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

med vilken förödmjukelse bondhusterna underkastade sig denna ceremoni. Man brukade säga att detta var, som ligger att ligga på Skampatten. Vid kyrkostyrelsensgillet hade även gudmodern, såvida hon hon icke var boende allt för långt borta, att vara närvarande; Vål flötade mat och dryck framåt vid detta, men till proportionerna var det dock betydligt mindre tilltaget än barn dopet.

Prästerna de senare tog det moderat om de än såg någon av kyrka- besökarna, tog sig en pris under andakten, men de äldre omtalade att de gamle prästerna voro respekterade i sine församlingar som de omtalade. Att när kyrkostyrelse kallas i kyrkostyrelse kyrka, om han under gudstjänsten såg någon, eller några, som smutade med söra näverdosor, att prästen tystrade och han satte söra blickar ned på dessa, och när de såg upp och prästen såg på dem, då krände de sig nedslagna. Och nu är den tiden gånngen, och kyrkorna äro fåtaligt besökta, endast vid de större högtiderna, och särskilt vid julotten, då kan ännu kyrkorna fyllas av kyrkostyrelsebesökare.